

גליונות לעירון בפרשת השבוע
ערוכים בידי נחמה ליבוביץ
הסנה החמט עטרה
יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למנוגדיה ולנער
הסתדרות נסי מזרחי באמריקה

ויקרא (תש"ז)

ה' י"ד - כ"ו אטם.

לדיני אטם גזלות (פסוקים כ-כ"ו) ע' גם גלינן ויקרא תש"ז.

א. קאלה כללית:

ל' דוד הופמן בפרוטו לויקרא (קנ"א - קנ"ב):
הפסוק הזה (ה' י"ט) מבהיר לנו במלים מדויקות את ההבדל בין קרוב האטם לקרוב החטאת. כל חוטא חוטא בטני פנים: ראטיה לעצמו, ונפטו הוא, שנפגעה בטהרה ע"י החטא ומרחקת מקרבה אלוקים, טבו מקורה, וטלהיות קרובה אליו הוא יעודה... חוטאים מסוג זה מחויבים להביא קרבן שמסרתו בעיקר "לחטאת", כלומר לטיהור... אבל יש חטאים אחרים שהם בכזה גדולה יותר עברות כלפי ה' וקפוח זכויותיו... במקרים כאלה טבהם זכויות ה' מקופחות במסרין או בעיקפין נדרט קרבן "אטם".

לפסוק כ. האטמות הקודמים באו עקב חטאים טבהם קופחה זכותו של ה' במיטריין וכאן מדובר בפגיעה בזכויות הרע, שעל ידו נפגעה בעיקפין גם זכותו של ה'.

- 1x. שתי תמיהות - אחת במבנה פרקנו (החל מפסוק י"ד עד הסוף), ואחת בפ' כ"א - מיטב הופמן בדבריו אלה. אלו הן?
- 2xx. כיצד מפרט ה' דוד הופמן את המלים "אטם אטם לה" טבפ' י"ט?

ב. כ"ד וטלם אותו בראשו והמטיחיו יוסף עליו לאטר הוא לו יתננו ביום אטמתו

בבא קמא פרק ט' משנה ה':
הגזל את חברו טיה פרוטה ונטבע לו, יוליכנה אחריו אפילו למדי.
לא יתן לא לבנו (של נגזל) ולא לטלוהו....
ד"ה ונטבע לו: על שקר (שלא גזל ממנו) והודה (לבסוף), יוליכנה אחריו אפילו למדי;
דאין לו כפרה עד שיחזיר לנגזל עצמו.

ה. אלבק (פירוש המשניות)

ד"ה יוליכנה אחריו למדי:
וחייב להוליכנה אחריו, אפילו הלך לארץ רחוקה.

תפארת ישראל ד"ה יוליכנה אחריו למדי:
טרהוק הוא, וגם כסף אין נחשב טם כלום, טנאטור (ישעיה י"ב י"ז): "הנני מעיר עליכם את מדי, אשר כסף לא יחטיבו, וזהב לא יחפצו בו." אפילו הכי יחזיר לו לשם.

- 1. הטבר, מהו הרמוז בלשון הפסוק לדין זה?
- 2. השבר מהו ההבדל בין פירוש אלבק לבין פירוש בעל תפארת ישראל לבטוי "יוליכנה אחריו אפילו למדי".
- 3xx. מהו הטעם המיוחד של דין זה אם נקבל את פרוטו של בעל תפארת ישראל, בנגוד לטעם המקובל של דין זה?

ג. כ"ג... והטיב את הגזלה אטר גזל או את העשק אטר עשק...
כ"ד או מכל אטר ישבע עליו לשקר ושלם אותו...
כ"ה ואת אטמו יביא לה' איל תמים

בבא קמא פרק ט' משנה י"ב:
טהמביא גזלו (הכסף טגזל) עד שלא הביא אטמו - יצא. הביא אטמו עד שלא הביא גזלו - לא יצא.

רמב"ם הלכות גזלה ואבדה ח' הלכה י"ג:
אין מקריבין את האטם עד שיחזיר הנצלן הקרן לבעלים.

ספורנו ד"ה והטיב את הגזלה... ואת אטמו יביא טאין הקרבן מכפר אלא אם כן פייס את הניזק קודם הבאת הקרבן. כאמרם ז"ל: הביא את אטמו עד שלא הביא את גזלו - לא יצא. הבא סמוכין מנביאים או כתובים או מדברי חז"ל למוטר הכלול בדין זה!

תשובות גם שאלות נא לשלוח לנחמה ליבוביץ, קרית משה ירושלים.
השאלות המסומנות x קשות והמסומנות xx קשות ביותר, יפתור כ"א לפי הבנתו.